

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL
19/06/2017
EIXIDA NÚM. 16376

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport
Hble. Sr. Conseller
Av. Campanar, 32
València - 46015 (València)

=====
Ref. queixa núm. 1612785
=====

Assumpte: discriminació a valencians per l'ús de les normes de la RACV.

Hble. Sr.,

D'acord amb el procediment que regix esta institució, va presentar queixa pel Sr. (...), en representació de l'associació cultural Casal Bernat i Baldoví, que va estar registrada amb el número indicat més amunt.

Substantialment exposava els fets i les consideracions següents:

Que tant l'Ajuntament de València com la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport estan discriminant, des de fa un any, en les manifestacions festives, i en particular de les falles, els escriptors, poetes, investigadors, periodistes i usuaris que utilitzen la normativa lingüística de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV). Que es dona la circumstància que molts d'estos creadors són socis de l'esmentada entitat cultural; si bé «la discriminació s'estén a totes les associacions culturals i festives que, a nivell corporatiu, usen dita normativa».

Que, com és sabut, es tracta d'una normativa que va ser usada oficialment per les administracions públiques i contínuament sent significativament usada en tots els àmbits socials i, en particular, en el món festiu valencià.

Que esta evident discriminació s'ha fet especialment notòria i manifesta en dos aspectes:

- 1) La negativa del Sr. regidor de cultura festiva en la Ciutat de València i president de la Junta Central Fallera, a publicar en el Llibre oficial Faller qualsevol treball escrit en valencià segons la normativa de la RACV i, en particular, d'uns versos, prèviament sol·licitats per la JCF a l'escriptora Sra. (...), pel simple fet d'estar escrits en esta normativa i que ha assolit una enorme polèmica i ressò social en els mitjans de comunicació.
- 2) Que esta decisió indigna gran part del col·lectiu faller i va motivar una votació en l'assemblea de presidents de falla del dia 27 de desembre en 2015, en la qual,

L'autenticitat d'aquest document electrònic pot ser comprovada en https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 19/06/2017	Pàgina: 1
C/ Pascual Blasco, 1 03001- ALACANT Tel. 900 21 09 70 / 965 93 75 00 Fax: 965 93 75 54 www.elsindic.com correu electrònic: consultas_sindic@gva.es		

per una concloent majoria de 127 vots a favor i 9 en contra, es va aprovar el següent:

«Els davall firmants recolzem el principi de tolerància i pluralitat de la nostra festa que fins al moment ha reflectit el Llibre Oficial Faller, i exigim al president de la Junta Central Fallera que respecte el criteri lingüístic que cada col·laborador trie lliurement per a la seua obra, la qual deu ser publicada sense cap modificació. Igualment exigim que s'incloguen, com fins a la data, els poemes que en honor a les Falleres Majors tinga a be escriure el guanyador/a del màxim guardó del concurs de Llibrets de falla organitzat per Lo Rat Penat, per ser este el de major reconeixement pel col·lectiu faller».

Només pressionat per eixa votació accedí el senyor regidor, en l'assemblea de presidents del 26 de giner de 2016, a publicar els poemes en el Llibre Oficial Faller, si be donà a entendre que anava a tractar-se d'una excepció, perque afirmava contar en un informe jurídic que li impedia, baix el risc de concórrer en "prevaricació", publicar qualsevol escrit en llengua valenciana en una normativa que no fora la de la AVL.

Que "Per la seua importància per a la defensa dels interessos i drets dels nostres associats, còpia de dit informe jurídic ha segut sol·licitada formalment per la nostra associació, sense haver obtingut resposta fins al moment (...)" en data 14/4/2016 en l'Ajuntament de Valencia i a la Conselleria d'Educació en data 30/12/2015.

Que,

És de resenyar además que fins a 2015 la normativa de la RACV havia segut usada en normalitat dins del Llibre Oficial Faller, segons la tria lliure de cada u dels col·laboradors de la publicació, i sense que esta convivència entre les dos normatives motivara ningun classe de dilema lleal, ni protestes per part de ningun àmbit de dins i de fòra de la festa fallera.

Per desgràcia, en l'edició de 2016 els escriptors en normativa de la RACV foren, per primera volta, deliberadament apartats de la col·laboració en el Llibre Oficial Faller pels responsables polítics de Junta Central Fallera (a excepció dels mencionats poemes d'(...), donada la pressió eixercida pels fallers contra la decisió). Tot lo qual ha generat la situació de discriminació que denunciem davant de vosté per mig del present escrit».

Se preveu, puix, que la polèmica tornarà a deslliurar-se en l'edició de 2017, en lo que entenem una actitud, per part dels nostres governants, discriminatòria, clarament contrària a la llibertat d'expressió i de creació literària consagrades en la Constitució espanyola per mig del seu article 20.1 b), además d'oposta a la convivència dins de la diversitat ideològica que sempre ha caracterizat al col·lectiu faller; aixina com també contrària als drets lingüístics dels valenciaparlants que som usuaris de la normativa de la RACV.

- 2) El canvi en les bases reguladores per a la concessió d'ajudes econòmiques destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit de les festes de les Falles, de la Magdalena i de les Fogueres de 2016 respecte a anys anteriors (Orde 1/2016, de 5 de giner, de la Conselleria d'Educació, per la qual s'aproven les bases reguladores de les subvencions destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit de les festes de les Falles, de la Magdalena i de les Fogueres, i es convoquen les corresponents a l'any 2016).

Dits canvis han afectat a la nova imposició de l'ús obligatori de la normativa de la AVL per a poder optar a qualsevol ajuda econòmica o premi als llibrets (Base

tercera, 2 a), la qual no estava present en convocatòries d'anys anteriors, en les quals simplement s'exigia "estar escrits en valencià".

Este fet resulta d'una gravetat especial, puix ha provocat greus quebrants a la lliure expressió i creació literària d'escriptors i de comissions falleres que utilisen la normativa de la RACV, i a una discriminació per raó ideològica a l'hora d'ela concessió dels premis i les ajudes convocades, eliminant l'igualtat d'accés dels ciutadans i ciutadanes a les ajudes públiques; les quals se convoquen, teòricament, per a favorir l'ús de la llengua valenciana en les festes. «Un us que, sense cap de dubte, realisen totes i cada una de les comissions que trien lliurement el model lingüístic de la RACV».

S'ha pogut constatar, ademés, que el criteri ha segut aplicat de manera efectiva pels jurats dels premis, puix comissions que des de fa dècades s'han destacat per editar llibrets en continguts de qualitat i íntegrament escrits en valencià, tradicionalment guanyadores de bons premis en edicions anteriors d'este concurs de la Conselleria (com les falles Francesc Climent –Uruguai de la ciutat de València, o L'Albufera i El Charco de Catarroja, per nomenar només tres de les més destacades), han quedat totes excloses dels premis i les ajudes en la resolució de 2016.

Esta modificació en les bases reguladores del concurs motivà la presentació d'un escrit de queixa per part de la seu associació en el registre d'entrada de la Conselleria d'Educació, en el qual descrivíem els motius pels quals crefem que eixa modificació de les bases resultava injusta i lesiva tant per als escriptors i comissions festives com per a la promoció de l'ús de la llengua valenciana en les festes; el qual teòricament se pretén potenciar, en lloc de dificultar-lo.

S'advertia a la Conselleria que eixa decisió, ademés, entrava en contradicció en unes atres normatives, com el propi Reglament Faller de 2002, que protegix expressament en l'article 1.5 "la llibertat d'expressió de totes i cada una de les comissions falleres" en matèria de normativa lingüística.

En conseqüència, demanen al Síndic de Greuges que se agilite el lliurament a l'associació Casal Bernat i Baldoví per part de l'Ajuntament de València d'una còpia de l'informe jurídic anteriorment esmentat i que han sol·licitat dues vegades sense haver obtingut cap resposta, i que s'insten tan la Conselleria d'Educació Investigació, Cultura i Esport i l'Ajuntament de la ciutat de València que eviten qualsevol discriminació i diferència de tracte amb motiu de la normativa, lliurement elegida, als escriptors, associacions culturals i festives, i en general als usuaris de la llengua valenciana en tots els àmbits socials i en compliment de l'art. 20,1b de la CE.

Així mateix sol·liciten que ambdues administracions autonòmica i local expliquen com han previst fer compatible l'obligatorietat de l'ús de la normativa de l'AVL per part de les administracions públiques (en els actes interpersonals, orals o escrits en què els administrats s'adrecen a l'Administració) amb el necessari respecte a la llibertat d'expressió i creació literària, i evitar la discriminació i diferència de tracte als escriptors, entitats i usuaris particulars del valencià i utilitzen habitualment, oralment i per escrit, la normativa de la RACV.

Finalment, sol·liciten que els empare el Síndic de Greuges perquè les bases reguladores per a la concessió d'ajudes econòmiques destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit de les Falles, de la Magdalena i de les Fogueres de 2017 tornen a la redacció anterior a 2015 i exigitsquen, exclusivament, que els treballs estiguen escrits en valencià sense especificar la normativa que cal utilitzar a fi de preservar el dret de les comissions

i escriptors a usar la normativa que consideren oportuna «de les dues existents i socialment consolidades».

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat a la Conselleria de Educació, Investigació, Cultura i Esport de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, li vam demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació rebuda de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió Multilingüisme donava compte del següent:

La Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en el seu article tercer disposa que L'AVL és la institució que té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià. També li correspon a L'AVL vetlar pel valencià partint de la tradició lexicogràfica, literària, i la realitat lingüística genuïna valenciana, així com la normativització consolidada, a partir de les denominades Normes de Castelló.

Així mateix, la llei disposa en l'article que les decisions de l'AVL, en l'exercici de les funcions que hi corresponen, hauran de ser observades per totes les institucions de la Generalitat, pels Poders Públics, per la resta d'Administracions Públiques, el sistema educatiu, i els mitjans de comunicació, les entitats, els organismes i empreses, de titularitat pública o que compten amb finançament públic.

És en aplicació d'aquest mandat que l'article 5.3 a) de l'Ordre 90/2016, de 27 de desembre de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual s'aproven les bases reguladores i el procediment per a la concessió de subvencions destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit festiu, estableix que els llibres objecte de subvenció hauran de complir una serie de característiques, una de les quals és estar escrits en valencià d'acord amb els criteris oficials de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Quant a l'informe de l'Ajuntament de València donava compte del següent:

(...) En data 22/04/2016 té entrada en el Servei de Cultura Festiva escrit núm. 00113/2016/11989 presentat pel Sr. (...), (...) de l'associació cultural Bernat i Baldoví, en el que expressa la seua preocupació per l'exclusió del llibre oficial faller, en la seua edició de l'any 2016, de versos escrits en valencià segons la normativa de la Reial Acadèmia de Cultura Valenciana.

/i/ mateix temps, sol·licitava copia de l'informe emés pels servicis jurídics municipals respecte a l'aplicació obligatòria de la normativa de l'Acadèmia Valenciana de la llengua en la publicació de versos del llibre oficial faller, de conformitat amb el que disposa l'Estatuí d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

A la vista de la petició, el Regidor de Cultura Festiva, sol·licita informe del 'Assessoria Jurídica Municipal a fi de resoldre la sol·licitud realitzada

d'acord amb la llei. En data 26/05/2016 l'Advocat de la Ciutat emet informe respecte d'això, indicant que, amb caràcter previ, haurà d'acreditar-se l'existència jurídica de l'associació sol·licitant, la seua inscripció en el registre d'associacions i la representació de qui diu actuar en nom de la mateixa, alhora que informa sobre les condicions d'accés a la informació pública així com els seus límits i causes d'inadmissió.

En compliment d'això el Servei de Cultura Festiva requerix a l'interessat, en data 10 de juny del 2016, perquè de conformitat amb l'article 71.1 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú esmene i millore la seua sol·licitud conforme a allò que s'ha informal per l'Advocat de la Ciutat, concedint-li un termini de 10 dies per a corregir els esmentats extrems i advertint-li que en cas de no presentar-se l'acreditació en este termini, es considerarà que ha desistit de la seua petició. Així mateix, la cap del Servei de Descentralització i Participació Ciutadana informa que l'associació cultural Bernat i Baldoví no figura inscrita en el Registre Municipal d'Entitats ni figura sol·licitud per a inscriure's.

Al dia de la data i havent transcorregut tal termini, l'interessat no ha ates el requeriment pel que no s'ha pogut atendre la sol·licitud conforme a la llei.

Li vam donar trasllat a l'interessat dels esmentats informes perquè, si ho considerava oportú, hi presentara escrit d'al·legacions, i així ho va fer, i va fer les observacions que transcrivim tot seguit:

(sic)

1) *El Sr. Director de Política Llingüística i Gestió del Multilingüisme de la Conselleria de Cultura, (...), apela a la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, referint-se concretament al seu article tercer, indicant, en sa virtut, que en exercici de les seues funcions totes les administracions públiques valencianes aixina com aquelles entitats que contenen en finançació pública deuran observar la normativa que dita entitat marqua en el seu cas.*

Igualment, indica que, en aplicació d'este mandat, l'article 5.3 a) de l'Orde 90/2016, de 27 de desembre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport, per la que s'aproven les bases reguladores i el procediment per a la concessió de subvencions destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit festiu, estableix que els llibres objecte de subvenció deuran complir una sèrie de característiques, una de les quals és estar escrits en valencià d'acort en els criteris oficials de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

2) *No podem estar d'acort en l'interpretació que el Sr. Director de Política Llingüística i Gestió del Multilingüisme, (...), fa respecte de l'Orde 90/2016, de 27 de desembre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport en referència a la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en el sentit de que la mencionada Orde no convoca una sèrie d'ajudes o subvencions directes a la publicació en valencià dels llibres de les diferents entitats de l'àmbit festiu del territori valencià. Lo que esta Orde convoca, en la pràctica, és un concurs que es basa en la qualitat lliterària dels mateixos, aixina com en la tècnica d'impressió o art gràfica utilitzada en el seu cas. Per tant, no es tractaria, en cap cas, de llibres que "contenen en*

finançació pública” com indica el Sr. Trenzano.

- 3) *Esta convocatòria de concurs basada en la qualitat lliterària del llibre anual que solen editar les entitats festives valencianes no pot impondre una determinada normativa, per molt oficial que esta siga, ya que atenta greument contra l'article 20.1 b) de la Constitució Espanyola que consagra el Dret a la llibertat de creació lliterària, clarament danyat en virtut de la redacció de l'Orde 90/2016, de 27 de desembre, com aixina ocorre, ya que aquelles entitats i/o escriptors valencians que no seguixen la normativa de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua es veuen directament eliminats de tota possibilitat d'accedir a eixos premis que, recordem, convoca una entitat pública que es deu a tots/es els/les ciutadans/es en independència de qualsevol condició social i cultural. Prova d'este extrem és la redacció que es donava a Órdens anàlogues, en el mateix fi, tots els anys anteriors, en les que no s'especificava cap classe de normativa. Únicament es requeria que els llibres participants en el concurs estigueren redactats en llengua valenciana; els quals, en molts casos, varen ser premiats per la Conselleria de Cultura en atenció únicament a la seua qualitat lliterària.*

Una vegada conculsa la tramitació ordinària de la queixa, la resollem amb les dades que estan en l'expedient, per la qual cosa li demane que considere els arguments que li expose tot seguit i que són el fonament de la resolució amb què concullem.

Efectivament la Conselleria de Educació, Investigació, Cultura i Esport té raó respecte de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (en davant AVL), i que en el seu article 3 disposa que l'AVL és la institució la funció de la qual és determinar i elaborar, si escau, la normativa lingüística de l'idioma valencià, i que també li correspon vetlar pel valencià, tot partint de la tradició lexicogràfica, literària i la realitat lingüística genuïna valenciana, així com la normalització consolidada, a partir de la normes de Castelló.

No obstant això, i com no pot ser d'altra manera, aquesta institució no pot formular cap pronunciament en matèria lingüística ja que això excedeix de l'àmbit competencial que la Llei 11/1998, de 26 de desembre, atorga al Síndic de Greuges.

No obstant, cal realitzar una reflexió sobre l'ús del valencià i el fonamental paper que la nostra llengua ha d'exercir com a motiu de cohesió, tolerància i pluralitat de la societat valenciana, i no com a element de desunió i confrontació.

I tal com es concreta en l'Acord de l'AVL de 9/02/2005 “*el nom de la llengua i la seua naturalesa no han de ser objecte de polèmiques inútils ni de cap classe d'instrumentalització cultural, social ni política, ja que això només contribueix a fomentar la desunió entre els parlants, a dificultar la promoció del seu ús i obstaculitzar la seua normalitat plena.*”

Així mateix, el preàmbul en la Llei d'ús i ensenyament del valencià estableix que “(...) la Llengua valenciana és part substancial del patrimoni cultural de tota la nostra societat (...)”, però, no obstant, la llei no defineix l'entitat de la llengua ni estableix l'òrgan normatiu corresponent.

L'autenticitat d'aquest document electrònic pot ser comprovada en <https://seu.elsindic.com>

Codi de validació: *****

Data de registre: 19/06/2017

Pàgina: 6

La pròpia AVL fa una crida, en l'esmentat dictamen, a “*tots els parlants del nostre idioma perquè, amb la màxima generositat i flexibilitat, cooperen en la solució del denominat conflicte lingüístic valencià amb sentit comú i visió de futur (...) i un allunyament tant de qualsevol temptació fragmentarista com de qualsevol esperit uniformitzador monocèntric*”.

Per aquest motiu aquesta institució considera i desitja que tenint com a punt de partida el principi de tolerància i pluralitat que sempre han integrat les Falles de València, les festes de la Magdalena de Castelló o les Fogueres d'Alacant, es permetera als escriptors, poetes, investigadors, periodistes i usuaris, pel que fa als textos, que la Junta Central Fallera respecte el criteri lingüístic que cada col·laborador trie, tot respectant les seues obres i que la seua publicació no patisca cap modificació en el llibre oficial faller i, en definitiva, que respecte la llibertat d'expressió i la creació lingüística i que tots ells, sense cap distinció puguen accedir a les ajudes econòmiques destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit faller.

De conformitat amb tot el hem dit més amunt i amb el que està previst en el art. 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora del Síndic de Greuges, **SUGGERIM** a l'**Ajuntament de València** i a la **Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport** que amb un tarannà integrador, promoguen les actuacions necessàries perquè es respecte en el llibre oficial faller el criteri lingüístic que cada col·laborador trie per a la seua obra i que tots ells tinguen accés a les ajudes i subvencions públiques en termes d'igualtat efectiva i sense cap discriminació per a la promoció i ús del valencià.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el Suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, igualment, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat la present resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Agraïm per endavant la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana